



## РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Валентин Стефанов Говедарски, дм  
- клиника по съдова хирургия и ангиология  
при УМБАЛ "Св. Екатерина" - София

На десертационния труд на д-р Христо Станиславов Абрашев  
На тема „Артериален съдово -  
хирургичен достъп за аорто- илиачния сегмент „, за присъждане на  
образователна и научна степен „ДОКТОР“

Дисертационният труд на д-р Абрашев е значима тема за дискусия в съдовата патология, добре структурирана и аргументирана относно поставените цели.

Обхванатият клиничен материал от проследени пациенти /226/ за периода 2000-2016 година в УМБАЛ „проф. д-р Стоян Киркович“ АД, Стара Загора, с Ao илиачни оклузивни проблеми и аневризмална болест в Ao-илиачния сегмент е достатъчен за анализ и оценка на резултатите, като са използвани съвременни диагностични, лабораторни и статистически методи.

Направените изводи са резултат от добре дискутиирани и аргументирани цели и задачи от проведеното научно изследване.

Така направеното им съпоставяне има научна стойност и приноси за оптималният изход от оперативното лечение в Ao-илиачния сегмент.

1. За първи път са описани, класифицирани и систематизирани артериалните съдово хирургични достъпи за Ao-илиачния сегмент

2. Извършено е първото в страната ретроспективно проучване на всички видове отворени артериални съдово-хирургични достъпи до абдоминалната аорта и илиачния сегмент.

3. Извършен е първият за страната сравнителен анализ на най-често срещаните периоперативни усложнения.

4. Направена е препоръка относно приложението на ретроперитонеалният съдов достъп като метод на извод с най-добър резултат и периoperативни показатели при отвореното хирургично лечение на пациенти със съдова патология на аорто- илиачния сегмент.

Дисертационният труд е добре онагледен с необходимият брой таблици и фигури. Статистическият анализ е поместен в 106 страници, достатъчни за онагледяване на клиничния материал.

Оперативната намеса в аорто илиачния сегмент е една от най-големите оперативни интервенции в съдовата хирургия, с висок риск и постоперативна смъртност.

Затова правилните избор на достъпа с най-добра експлопрация за съдова реконструкция, както и преценка на съществуваща коморбидност са от съществено значение за изхода от оперативната намеса.

В дисертационният труд правилно е посочено, че едно от най-честите усложнения е от страна на белия дроб, които се наблюдават при 16-18% от оперираните. Вероятността за усложнения при пациенти, които са дългогодишни пушачи и с ХОББ е повече от 5 пъти.

От направените заключения като второ най-често срещано усложнение е посочено постоперативният миокарден инфаркт, който е 14,8% от оперираните, като преобладават тези с транс перитонеален достъп.

Имайки предвид обема на операцията и продължителността на интубационната анестезия, от съществено значение са уменията на оператора за извършване на бързо и възможно атравматична оперативна намеса с минимална загуба на кръв.

От направеното проучване се доказва, че изборът на подходящ съдов достъп играе без съмнение решаваща роля, но за положителният изход от операцията важна е рутината на оператора и анестезиолога, особено в следоперативния период.

Правилно избраният достъп осигурява атравматичността на интервенцията, което е съществено за по-бързото възстановяване на пациента и минимализира постоперативните усложнения.

В заключение считам, че дисертационния труд обхваща и анализира актуален проблем в отворената хирургична намеса, като целите и задачите на научното изследване са правилно поставени и имат голяма практическа стойност.

Така представеният дисертационен труд ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури, да гласува положително, както ще гласувам и аз, за присъждане на образователната и научна степен ДОКТОР на дисертанта д-р Христо Станиславов Абрашев.

08.06.2018г.  
гр. София

.....  
/доц.д-р В. Говедарски-дм/